

Vec C-683/21

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum prijatia:

12. november 2021

Vnútroštátny súd:

Vilniaus apygardos administracinis teismas (Litva)

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

22. október 2021

Žalobca:

Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos
ministerijos

Odporca:

Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija

Predmet konania pred vnútroštátnym súdom

V konaní vo veci samej vznikol spor o obsah pojmu „prevádzkovateľ“, uznanie osoby za prevádzkovateľa a/alebo za spoločného prevádzkovateľa (ďalej len „spoločný prevádzkovateľ“) a o určenie osoby zodpovednej za porušenie nariadenia (EÚ) 2016/679.

Predmet a právny základ návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Výklad ustanovení nariadenia (EÚ) 2016/679 (všeobecné nariadenie o ochrane osobných údajov, ďalej len „GDPR“); druhý odsek článku 267 ZFEÚ.

Prejudiciálne otázky

1. Možno pojem „prevádzkovateľ“ uvedený v článku 4 ods. 7 GDPR vykladať v tom zmysle, že za prevádzkovateľa sa má považovať osoba, ktorá plánuje získať nástroj na zber údajov (mobilnú aplikáciu) prostredníctvom verejného obstarávania, bez ohľadu na to, že nie je uzavretá zmluva na základe verejného obstarávania a že vytvorený produkt (mobilná aplikácia), na ktorého obstaranie sa použil postup verejného obstarávania, nebol prevedený?
2. Možno pojem „prevádzkovateľ“ uvedený v článku 4 ods. 7 GDPR vykladať v tom zmysle, že za prevádzkovateľa sa má považovať tiež verejný obstarávateľ, ktorý nenadobudol vlastnícke právo k vytvorenému IT produktu a neprevzal ho do držby, ale konečná verzia vytvorenej aplikácie poskytuje prepojenia alebo rozhrania s týmto verejnoprávnym subjektom a/alebo ak v politike ochrany dôverných údajov, ktorá nebola oficiálne schválená alebo uznaná príslušným verejnoprávnym subjektom, bol ako prevádzkovateľ uvedený samotný verejnoprávny subjekt?
3. Možno pojem „prevádzkovateľ“ uvedený v článku 4 ods. 7 GDPR vykladať v tom zmysle, že za prevádzkovateľa sa má považovať tiež osoba, ktorá nevykonala žiadne skutočné operácie spracúvania údajov v zmysle článku 4 ods. 2 GDPR a/alebo neposkytla jasné povolenie/súhlas na vykonanie takýchto operácií? Je pre výklad pojmu „prevádzkovateľ“ významná skutočnosť, že IT produkt používaný na spracúvanie osobných údajov bol vytvorený v súlade so zadaním formulovaným verejným obstarávateľom?
4. Ak je určenie skutočných operácií spracúvania údajov relevantné pre výklad pojmu „prevádzkovateľ“, má sa definícia pojmu „spracúvanie“ osobných údajov podľa článku 4 ods. 2 GDPR vykladať v tom zmysle, že zahŕňa aj situácie, v ktorých boli kópie osobných údajov použité na testovanie IT systémov v procese obstarania mobilnej aplikácie?

5. Možno spoločné prevádzkovanie údajov v súlade s článkom 4 ods. 7 a článkom 26 ods. 1 GDPR vykladať výlučne v tom zmysle, že zahŕňa zámerne koordinované činnosti, pokiaľ ide o určenie účelu a prostriedkov spracúvania údajov, alebo možno tento pojem vykladať tak, že spoločné spracúvanie sa vzťahuje aj na situácie, v ktorých neexistuje jasná „dohoda“, pokiaľ ide o účel a prostriedky spracúvania údajov a/alebo činnosti medzi subjektmi nie sú koordinované? Sú okolnosti týkajúce sa štádia vytvárania prostriedkov spracúvania osobných údajov (IT aplikácia), v ktorom došlo k spracúvaniu osobných údajov, a účelu vytvorenia aplikácie právne významné pre výklad pojmu spoločné prevádzkovanie údajov? Možno „dohodu“ medzi spoločnými prevádzkovateľmi chápať výlučne ako jasné a definované stanovenie podmienok upravujúcich spoločné prevádzkovanie údajov?

6. Má sa ustanovenie článku 83 ods. 1 GDPR, podľa ktorého má byť ukladané „správnych pokút... účinné, primerané a odrádzajúce“, vykladať v tom zmysle, že sa vzťahuje aj na prípady vyodenia zodpovednosti voči „prevádzkovateľovi“, ak v procese vytvárania IT produktu vykonáva vývojár aj činnosti spracúvania osobných údajov, a zakladajú nesprávne úkony spracúvania osobných údajov vykonané sprostredkovateľom vždy automaticky právnu zodpovednosť prevádzkovateľa? Má sa toto ustanovenie vykladať v tom zmysle, že zahŕňa aj prípady objektívnej zodpovednosti prevádzkovateľa?

Citované ustanovenia práva EÚ a judikatúra Súdneho dvora

Odôvodnenia 4, 10 a 74, článok 4 ods. 2 a 7, článok 26 ods. 1 a 2 a článok 83 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (Ú. v. EÚ L 119, 2016, s. 1).

Rozsudok z 5. júna 2018, Wirtschaftsakademie Schleswig-Holstein (C-210/16, EU:C:2018:388, body 26 a 27).

Rozsudok z 10. júla 2018, Jehovan todistajat (C-25/17, EU:C:2018:551, bod 66).

Citované ustanovenia vnútroštátneho práva

Viešųjų pirkimų įstatymas (zákon o verejnom obstarávaní) (ďalej len „ZVO“):

§ 29 ods. 3:

„Verejný obstarávateľ má právo kedykoľvek pred zadaním zákazky (uzavretím rámcovej dohody), alebo pred určením úspešného uchádzača v súťaži návrhov, ukončiť postup verejného obstarávania alebo súťaže návrhov podľa vlastného uváženia v prípade nepredvídateľných okolností, pričom tak musí urobiť v prípade

porušenia zásad uvedených v § 17 ods. 1 tohto zákona a ak predmetnú situáciu nemožno napraviť“.

§ 72 ods. 2:

„Verejný obstarávateľ uskutoční rokovacie konanie bez zverejnenia oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania v nasledujúcich fázach:

- (1) písomná výzva vybraným hospodárskym subjektom na predloženie ponúk;
- (2) overenie, či neexistujú dôvody na vylúčenie hospodárskych subjektov, ako sa uvádza v súťažných podkladoch, a overenie, či hospodárske subjekty spĺňajú stanovené kvalifikačné požiadavky a prípadne požadované normy zabezpečenia kvality a/alebo normy environmentálneho riadenia;
- (3) vedenie rokovaní s uchádzačmi v súlade s postupom stanoveným v § 66 tohto zákona a žiadosť o predloženie konečných ponúk. Verejný obstarávateľ nie je povinný požadovať predloženie konečnej ponuky v prípade jedného hospodárskeho subjektu, ktorý sa zúčastňuje na rokovacom konaní bez uverejnenia predchádzajúceho oznámenia;
- (4) vyhodnotenie konečných ponúk a určenie úspešného uchádzača“.

Občiansky zákonník

§ 2.133 ods. 9:

„Ak zástupca prekročí rozsah svojich právomocí takým spôsobom, že tretia osoba má vážne dôvody domnievať sa, že uzavrela obchod s riadne splnomocneným zástupcom, je obchod pre splnomocniteľa záväzný, s výnimkou prípadov, keď druhá strana obchodu vedela alebo mala vedieť, že zástupca prekračuje rozsah svojich právomocí“.

§ 2.136 ods. 1:

„Obchod, ktorý v mene inej osoby uzatvára osoba, ktorá nemá oprávnenie na jeho uzavretie, alebo osoba, ktorá prekračuje právomocí udelené tejto osobe, zakladá, mení alebo ruší práva a povinnosti zastúpeného len v prípadoch, keď zastúpený následne schváli celý tento úkon alebo jeho časť prekračujúcu tieto právomocí“.

Stručné zhrnutie skutkového stavu a konania vo veci samej

- 1 S cieľom efektívne zvládnuť situáciu vyplývajúcu zo šírenia COVID-19 minister zdravotníctva Litovskej republiky rozhodnutím č. V-519 z 24. marca 2020 poveril riaditeľa Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos (Národné centrum verejného zdravotníctva pri ministerstve zdravotníctva) (ďalej len „NCVZ“), aby obstaral informačnú platformu (systém) (ďalej len „mobilná aplikácia KARANTINAS“ alebo „aplikácia“) určenú

na evidenciu a monitorovanie údajov týkajúcich sa osôb, ktoré boli v kontakte s nosičmi infekcie COVID-19.

- 2 Dňa 27. marca 2020 A. S., osoba, ktorá sa vydávala za zástupcu NCVZ, informovala e-mailom spoločnosť „IT spendimai sėkmei“ UAB (ďalej len „spoločnosť“), že NCVZ vybralo túto spoločnosť za vývojára mobilnej aplikácie KARANTINAS. A. S. nemal s NCVZ uzatvorenú žiadnu pracovnú ani inú zmluvu. A. S., ktorý tvrdil, že je zástupcom NCVZ, následne zaslal tejto spoločnosti množstvo e-mailov (v kópiách riaditeľovi NCVZ) týkajúcich sa rôznych aspektov vývoja mobilnej aplikácie. E-maily súvisiace s aplikáciou posielali spoločnosti aj viacerí zamestnanci NCVZ.
- 3 Vo fáze vývoja aplikácie bola vypracovaná politika ochrany dôverných údajov, v ktorej sa ako prevádzkovatelia uvádzajú „IT spendimai sėkmei“ UAB a NCVZ. Aplikácia bola sprístupnená na stiahnutie z internetového obchodu Google Play Store od 4. apríla 2020 a z predajnej platformy Apple App Store od 6. apríla 2020. Aplikácia poskytovala odkazy na „IT spendimai sėkmei“ UAB a NCVZ. Dňa 15. mája 2020 NCVZ požiadala spoločnosť, aby v aplikácii nepoužívala žiadne údaje o NCVZ ani iné prepojenia s NCVZ.
- 4 Mobilná aplikácia KARANTINAS zhromažďovala rôzne informácie týkajúce sa jej používateľov: identifikačné číslo, súradnice zemepisnej šírky a dĺžky, krajinu, mesto, obec, adresu bydliska, meno, priezvisko, rodné číslo, telefónne číslo, či sa osoba musí izolovať, či sa zaregistrovala a podobne. Údaje sa zbierali nielen v Litve, ale aj v zahraničí.
- 5 Rozhodnutím č. V-821 z 10. apríla 2020 minister zdravotníctva uložil riaditeľovi NCVZ, aby urýchlene obstaral mobilnú aplikáciu KARANTINAS. Aplikáciu plánoval obstaráť od spoločnosti „IT spendimai sėkmei“ UAB rokovacím konaním bez zverejnenia oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania. Verejné obstarávanie sa začalo, ale keďže NCVZ nezískalo potrebné finančné prostriedky, bolo v súlade s § 29 ods. 3 ZVO ukončené. Na základe verejného obstarávania nebola uzatvorená žiadna kúpnopredajná zmluva.
- 6 Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija (štátny úrad pre ochranu údajov) (ďalej len „úrad“) vykonal vyšetrowanie a rozhodnutím č. 3R-180 z 24. februára 2021 uložil NCVZ a „IT spendimai sėkmei“ UAB konajúcim v postavení spoločných prevádzkovateľov pokuty za porušenie článkov 5, 13, 24, 32 a 35 nariadenia (EÚ) 2016/679.
- 7 Úrad zistil, že k zberu osobných údajov došlo prostredníctvom mobilnej aplikácie KARANTINAS. Podľa „IT spendimai sėkmei“ UAB poskytlo osobné údaje prostredníctvom aplikácie 3 802 používateľov.
- 8 Používatelia, ktorí si zvolili aplikáciu ako metódu monitorovania svojej nútenej izolácie, mali každý deň odpovedať na nasledujúce otázky: Merali ste si dnes teplotu? Ak áno, aká je vaša teplota? Ak nie, zmerajte ju teraz a zadajte podrobnosti. Pociťujete aspoň jeden z nasledujúcich príznakov: kašeľ alebo

ťažkosti s dýchaním? Máte nejaké iné príznaky? Ak áno, špecifikujte ich (uved'te podrobnosti). Dodržiavate požiadavky na vlastnú izoláciu (môžete pridať odkaz na pravidlá izolácie)? Potrebujete sociálnu pomoc? Ak áno, uveďte, o aký druh ide (uved'te podrobnosti). Potrebujete psychologickú pomoc?

- 9 Úrad tiež zistil, že kópie údajov zozbieraných prostredníctvom mobilnej aplikácie KARANTINAS musela získať iná spoločnosť, „Juvare Lithuania“ UAB, ktorá je sprostredkovateľom Užkrečiamųjų ligų, galinčių išplisti ir kelti grėsmę, stebėsenos ir kontrolės informacinė sistema (Informačný systém na monitorovanie a kontrolu prenosných ochorení, ktoré sa môžu šíriť a predstavovať hrozbu) (ďalej len „ULSKIS“). NCVZ bolo následne vymenované za prevádzkovateľa systému ULSKIS.

Hlavné tvrdenia účastníkov konania vo veci samej

- 10 NCVZ v podstate vychádza z tvrdení, že verejné obstarávanie nebolo ukončené uzavretím kúpnopredajnej zmluvy, preto nedošlo k prevodu vlastníctva k mobilnej aplikácii a NCVZ nemožno považovať za prevádzkovateľa osobných údajov získaných používaním aplikácie.
- 11 „IT spendimai sėkmei“ UAB poukazuje na to, že ako sprostredkovateľ technicky dohliadala na prevádzku aplikácie, ale osobné údaje sa v aplikácii spracúvali výlučne na účely určené NCVZ a v súlade s jeho pokynmi.
- 12 Úrad poukazuje na to, že pojem „prevádzkovateľ“ je funkčný pojem, ktorého účelom je na základe analýzy konkrétnych skutočností pripísať zodpovednosť subjektu, ktorý má skutočný vplyv; byť prevádzkovateľom je dôsledkom skutkovej okolnosti, že subjekt sa rozhodol spracúvať osobné údaje na vlastné účely. Úrad zdôrazňuje, že prevádzkovateľ skôr určuje, nie legitimizuje, účel a metódy spracúvania údajov, že spoloční prevádzkovatelia by sa mali svojimi rozhodnutiami dopĺňať a že v zásade by mali mať vzájomné rozhodnutia konkrétny vplyv na určenie účelu a prostriedkov spracúvania údajov. Okrem toho by ciele, o ktoré sa spoloční prevádzkovatelia údajov usilujú, mali byť úzko prepojené a mali by sa navzájom dopĺňať.

Stručné odôvodnenie návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 13 Spor medzi účastníkmi konania sa sústreďuje najmä na otázku, či sa má pojem „prevádzkovateľ“ uvedený v GDPR vykladať extenzívne, t. j. v tom zmysle, že za prevádzkovateľa osobných údajov sa má považovať aj osoba, ktorá iba stanovila ciele a prostriedky spracúvania údajov, alebo či sa tento pojem má vykladať reštriktívne, s prihliadnutím na postup verejného obstarávania a jeho výsledok. V prejednávanej veci je preukázané, že „IT spendimai sėkmei“ UAB vyvinula mobilnú aplikáciu KARANTINAS a že NCVZ ako verejný obstarávateľ pomáhal poskytovaním poradenstva ohľadom obsahu informácií, ktoré sa majú zbierať; NCVZ však na základe verejného obstarávania neuzatvorilo kúpnopredajnú

zmluvu, nebol podpísaný žiadny protokol o odovzdaní a prevzatí týkajúci sa vytvoreného IT produktu, neboli prevedené vlastnícke práva k mobilnej aplikácii KARANTINAS a nič nenasvedčuje tomu, že bol udelený oficiálny súhlas (povolenie) na sprístupnenie mobilnej aplikácie v rôznych internetových obchodoch (Google Play Store, App Store).

- 14 V tomto prípade je relevantná aj právna úprava v oblasti verejného obstarávania a skutočnosť, že za porušenie GDPR zodpovedá subjekt verejnej správy, na ktorý sa v súlade s právom EÚ vzťahuje jedna zo základných zásad verejnej správy, a to zásada zákonnosti. Súbor pravidiel upravujúcich verejné obstarávanie podlieha vnútroštátnemu právu aj právu EÚ; právo EÚ však neupravuje všetky aspekty verejného obstarávania a niektoré z nich sú ponechané na vnútroštátne právo. Podľa vnútroštátneho práva sa verejné obstarávanie považuje za ukončené, keď sa na základe neho uzavrie kúpnopredajná zmluva.
- 15 ZVO stanovuje jasne vymedzené predpoklady pre rokovacie konanie bez zverejnenia oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania, okamih, kedy sa takéto konanie začína, a okamih, kedy sa rokovania považujú za uskutočnené.
- 16 Z korešpondencie medzi „IT spendimai sėkmei“ UAB a NCVZ vyplýva, že vývojom aplikácie sa sledovalo dosiahnutie cieľa stanoveného pre NCVZ (vytvorenie IT riešenia na zvládnutie pandémie) a že spracúvanie osobných údajov sa plánovalo s ohľadom na tento cieľ. V spise sa nachádzajú aj informácie, že technické rozhodnutia (otázky, ktoré sa majú klásť, ich znenie a podobne) sa menili podľa potrieb verejného obstarávateľa (objednávateľa). Nebolo zistené, že by spoločnosť sledovala iné ciele ako získanie odmeny za vytvorený produkt.
- 17 Keďže NCVZ bolo uznané za spoločného prevádzkovateľa osobných údajov, vyvstávajú aj otázky týkajúce sa výkladu článku 4 ods. 7 a článku 26 ods. 1 GDPR v súvislosti so spoločným prevádzkovaním údajov.
- 18 Nakoniec sa vnútroštátny súd tiež pýta, ako sa má vykladať článok 83 ods. 1 GDPR, podľa ktorého má byť ukladané „správnych pokút... účinné, primerané a odrádzajúce“, ak sa rozhoduje o zodpovednosti viacerých subjektov.